במי מפח מפח ומחצה בעי כיון דרחב

לקבל מפח אידך חצי מפח מלבין ליה

בפינא משהו מהאי גיסא ומשהו מהאי גיסא

וקיימא אמר רבה בר רב הונא קורה שאמרו

צריכה שתהא בריאה כדי לקבל אריח

א ומעמידי קורה אינן צריכין שיהיו בריאין כדי

לקבל קורה ואריח ב ורב חסדא אמר אחד זה

ואחד זה צריכין שיהיו בריאין כדי לקבל קורה

ואריח אמר רב ששת י הניח קורה על גבי

מבוי ופרם עליה מחצלת והגביה מן הקרקע

שלשה קורה אין כאן מחיצה אין כאן קורה

אין כאן דהא מיכסיא מחיצה אין כאן דהויא

לה מחיצה שהגדיים בוקעין בה 6 ת"ר י קורה

היוצאה מכותל זה ואינה נוגעת בכותל זה

הוכן שתי קורות אחת יוצאה מכותל זה ואחת

יוצאה מכותל זה ואינן נוגעות זו בזו 5 פחות

משלשה אין צריך להביא קורה אחרת

, שמעון בן גמליאל אומר פחות מד' אין צריך

להביא קורה אחרת ארבע "צריך להביא קורה

אחרת י וכן ב' קורות המתאימות לא בזו כדי

לקבל אריח ולא בזו כדי לקבל אריח אם

מקבלות אריח לרחבו מפח אין צריך להביא

קורה אחרת ואם לאו צריך להביא קורה אחרת

רשב"ג אומר אם מקבלת אריח לארכו

שלשה אין צריך להביא קורה אחרת ואם

לאו צריך להביא קורה אחרת היו אחת למעלה

ואחת למטה ר' יוֹםי בר' יהודה אומר ז רואין

את העליונה כאילו היא למטה ואת התחתונה

כאילו היא למעלה ובלבד שלא תהא עליונה

למעלה מכ' אמה ותחתונה לממה מעשרה

אמר אביי ר' יוםי בר' יהודה סבר לה כאבוה

בחדא ופליג עליה בחדא סבר לה כאבוה בחדא

ראילו ראין ופליג עליה בחדא דאילו ר'

יהודה סבר למעלה מעשרים ור' יוסי ברבי

יהודה סבר בתוך כ' אין למעלה מכ' לא: ר'

שלשה צריר

להביא קורה אחרת י רבן

ל) סוכה ית. כב. [תוספ' פ"ל ה"ה], ב) [לעיל ט.],

עה א טוש"ע א"ח סי שסג סעיף יח: ב ומיי פי״ן מהל׳ שבת הל' יגן [טוש"ע שס]: עם ג מיי שם הלכה כג טוש"ע שם סעיף

ב ד ה מיי שם הלכה כד :מוש"ע שם סעיף כה פוש ע שם ספף כה. בא ו מיי שם הלכה כה טוש"ע שם סעי כב: ב ז מיי׳ שם טוש״ע שם פג ח [עיין מ"מ נפי מהל' שבת הלכה יגן טוש"ע שם סעיף יו: פר ט מיי׳ שם הלכה כו טוש"ע שם סעיף כ: בה י מיי' שם טוש" שם פעיף יט:

תורה אור השלם 1. וַיַּעשׂ אֶת הַיָּם מוּצְק עשר באַמה משפתו עד שְּׁפָתוֹ עָגֹל סְבִיב וְחָמֵשׁ שְּבָּוּנוּ צָּגֵל טְבִּיבּ וְּיְוּנֵוּשׁ בְּאַמָּה קוֹמְתוּ וְקְּוּ שְׁלֹשִים בָּאַמָּה יָסֹב אֹתוּ מלכים אז כג סביב: ועביו טפח ושפתו במעשה שפת כוס פרח שושו אלפים בת יכיל:

3. ואיש כי תצא ממנו שכבת זרע ורחץ במים אָת כָּל בְּשָׂרוֹ וְטְנֵ ויקרא טו טז :הַעַרֵב

מוסף רש"י

קורה היוצאה. להמיר המבוי ונמונה על רוחב פתח המבוי מכוחל לכוחל אינה מגעת לשני (סוכה רשב"ג אומר פחות מארבעה. ר״ם סבירה ליה בכל דוכתה פחות מד׳ כלבול למי ולנויל מ. חורה כב.), רחבה ארבעה אע"פ שאינה בריאה. אם היתה קורה ד' טפחים, אע"פ שהיא דקה ואינה חוקה לקבל אריח כשירה, והא דתנן במתני' בריאה כדי לקבל אריח, כשאינה ל לתבה ד' טפחים קחמר (לעיל ג.). וקו שלשים לעשר אמות רוחב שלשים אמה היהף (סוכה ז:).

רב ניסים גאון

, דהויא לה מחיצה שהגדיים בוקעין בה. עיקר בירור זה בתוספת׳ כלאים והיא הברייתא האמורה בזה הפרק הבא לפנינו, כל שהוא פחות מג׳ צריך שלא יהא בין זה לזה ג' שלא יזדקר הגדי . בבת ראש, וכבר ביררנוהו בפרק הזורק במסכ׳ שבת. אמר אביי ר' יוסי בר' יהודה סבר לה כאבוה בחדא. היא שאמר במשנה היתה שלקש או שלקנים היונה שלקש או שלקנים רואין אותה כאילו היא שלמתכת. ור' יוסי בנו השוה עמו בזה הדבר כמו שהזכיר בזו הב בכאן ר' יוסי בר' אומר רואיז את העליונה כאילו היא למטה. ברואין

ובלבך שלא תהא עליונה למעלה מעשרים. גפ׳ הישן (סוכה כב.) פריך מהכא למאן דאמר כל היכא דלית ביה טפח לא אמרינן חבוט רמי ומשני תריך הכי ובלבד שלא תהא עליונה למעלה מכ׳ אלא בתוך כ׳ ותחתונה סמוכה לה בפחות משלשה וקשה דאדפריך

מר' יוסי בר' יהודה לסייעינן מרבנן דלית להו רואין ואומר ר"י דטעמי" דרבנן לאו משום דלית להו חבוט רמי בפחות מטפח אלא משום דבעי קורה ראויה לקבל אריח ופסלי קורה הנופלת ברוח ושתי קורות המתאימות אפילו בפחות משלשה משום דבעי קורה ראויה לקבל אריח: אתנייה רחבה ובריאה. פירש רשב"ם ואין מחלוקת

בדבר וקשה דאז יש למחוק כל בבא דרואין אלא נראה שהיה י) מהפך דברי רבי יהודה לרבנן וח"ת מחי פריך מרבי אילעאי דילמא כרבנן ס"ל וי"ל דלא מתוקם מילתיה כרבנן דהא רחבה ארבעה קאמ׳ ולרבנן דיה שתהא רחבה טפח ואפילו אינה בריאה אלא על כרחך כדרבי יהודה וס"ד דקים ליה לר' אילעאי דר' יהודה בעי רחבה ד' אבל אין נריך שתהא בריאה ומשני רחבה ארבעה שאני אבל ברחבה טפח בעי ר' יהודה שתהא בריאה לי ומיהו קשיא כיון דגם דברי רבנן מהפך הוה ליה (ג) למימר מילתיה ארבנן ולמימר אתנייה רחבה אע"פ שאינה בריאה כמילתייהו דרבנן ונראה לרבינו תם דרב יהודה מתני ליה אמילתיה דרבנן ואמר ליה רב אתנייה רחבה ובריאה כמו במתני׳ אלא שהש"ס המתין לסדר הגמרא זו עד שסיים פלוגתייהו והשתא פריך מר׳ אלעאי דמסתמא הוי כרבנן ולפי זה יש להוכיח דאין הלכה כרב דקאמר לעיל (ד' יא.) אתנייה לריך למעט דהמשנה לא נשנית כמו שהגיה וכאן נשנית כמו שהגיה וכן פסקו הגאונים וה"ג:

והאיכא משהו. משמע שהחשבון מלומלם וכן בפ"ק דב"ב (ד' יד:) גבי שני טפחים שנשתיירו בארון ששם ספר תורה מונח שהיא בהיקפה ששה טפחים ופריך כיון דלאמצעיתו נגלל נפיש ליה משני טפחים וכו בחר הכי דמשני בספר דעזרה לתחלתו נגלל ופריך אכתי תרי בתרי היכי יתיב משמע דמלומלם לגמרי וקשיא דאין

החשבון מדוקדק לפי חכמי המדות:

השור שניהן, ובגובה המבוי יותר מכ' היתה חלוקה ביניהן שר' יוסי היה סובר צריך למעט, כי כן אמר ובלבד שלא תהא עליונה למעלה מכ' אמה. ור' יהודה אביו היה מכשיר במבוי שגבוה למעלה מכ' אמה כדתנן מבוי שגבוה למעלה מכ' אמה

ימעט, ור' יהודה אומר אינו צריך. ולפי דעתו אפי' עליונה למעלה מעשרים אמה רואין אותה כאילו היא למי

גבו' מלבין לה. לקורה בטינא ממרח בטיט בשיפוע מלא אלבע מכאן וכנגדו מכאן ומשוה אוחה לקורה. מלבין לשון לבנים: ומעמידי הקורה. אם הניחה על גבי יתידות אין לריכין שיהו בריאין לקבל קורה ואריח אלא לקבל קורה לבד דהא לא יהבי אריח עלה ובקורה

הוא דבעינן קביעות כי היכי דתיהוי היכר מעליא אבל מעמידיה לא חלי היכירא בדידהו: אחד זה ואחד זה. קורה בעינן בריאות דאריח ומעמידיה בעו בריאות דקורה ואריח: מחללת. להיות מחילה לייפות כח התירום: שהגדיים בוקעין בה. הואיל וגובהה שלשה הויא מחילה תלויה ואינה מתרת: המחאימות. שהשכיבן זו אצל זו כמו תאומים: אחת למעלה ואחת למטה. ובין שתיהם כדי לקבל אריח זו אצל זו אלא שאחת מעמידים [שלה] גבוהים משל חברתה וגבוהים ממנה: רואין את בעליוגה כו'. עד שיהה זו הצל זו בשוה: למעלה מעשרים אמה. מן הקרקע דאין שם הכשר קורה: ולא מחסונה למטה מי׳. סמוך לקרקע: דאים ליה רואין. ים נמי כאבוה דאמר במתני׳ רואין אותה כאילו היא של מתכת: היינו הך. דתנא ברישא רחבה אע"פ שאינה בריאה ולמה לי תו היתה של קש דאינה בריאה רואין אותה כאילו היא של מתכת: בריאה במינה אמרינן. שרגיל להיות באותו המין בריאה כגון קורה של עץ כי אינה בריאה נמי אמרינן רואין כאילו היא בריאה אבל של קש ושל קנים דאינה בריאה במינה אימא לא אמרינן רואין: פשיטא. דהכא נמי אמרינן רואין דמאי שנה הה מדרישה: משפחו עד שפחו. חללו שלו לבד עובי דופנותיו עשר אמות וכתיב וקו שלשים באמה יסוב אותו אלמא לכל אמה רוחב בעיגולא איכא שלש אמות היקף: והאיכא. עובי שפתו דהוה עדיף על י׳ של חלל ואפילו הכי וקו שלשים הוא דבעי ותו לא: פרח שושן. דק מאד כפרח שושן זו: ועביו עפה. בשולי דפנותיו מלמטה אבל מלמעלה דק מאד כמעשה שפת כום פרח שושן: מגוואי קא חשיב. קרא לההוא קו ל' להיקף לגואי חשיב ליה שאין עובי שפחו מוקף בו אלא קו שלשים הוא מקיף חלל

יהודה אומר רחבה אע"פ שאינה בריאה: שלשיםש: מקוה טהרה. ארבעים סאה: מתני ליה רב יהודה לחייא בר רב קמיה דרב רחבה אע"פ שאינה בריאה א"ל אתנייה במים רחבה ובריאה והאמר ר' אילעאי אמר רב " רחבה ארבעה אע"פ שאינה בריאה רחבה ארבעה שאני: היתה של קש כו': מאי קמ"ל דאמרינן רואין היינו הך מהו דתימא במינה אמרינן שלא במינה לא אמרינן קמ"ל: עקומה רואין אותה כאילו היא פשומה: פשימא קמ"ל כדרבי זירא דאמר ר' זירא

ם היא בתוך המבוי ועקמומיתה חוץ למבוי היא בתוך עשרים ועקמומיתה למעלה מעשרים היא למעלה מעשרה ועקמומיתה לממה מעשרה רואין כל שאילו ינמל עקמומיתה ואין בין זה לזה שלשה אין צריך להביא קורה אחרת ואם לאו צריך להביא קורה אחרת הא גמי פשיטא היא בתוך מבוי ועקמומיתה חוץ למבוי איצטריכא ליה מהו דתיטא ליחוש דילמא אתי לאמשוכי בתרה קמ"ל: ' עגולה רואין אותה כאילו היא מרובעת: הא תו למה לי סיפא איצטריכא ליה כל שיש בהיקפו ג' מפחים יש בו רחב מפח מנא הני מילי א"ר יוחנן אמר קרא יועש את הים מוצק עשר באמה משפתו עד שפתו עגול סביב וחמש באמה קומתו וקו שלשים באמה יסוב אותו סביב והא איכא שפתו אמר רב פפא שפתו שפת פרח שושן כתיב ביה דכתיב 2 ועביו מפח ושפתו ים שעשה הבים פרח שושן אלפים בת יכיל והאיכא משהו כי קא חשיב מגואי קא חשיב [©] תניא רבי חייא ים שעשה (ב) שלמה היה מחזיק מאה וחמשים מקוה מהרה מכדי מקוה כמה הוי ארבעים סאה כדתניא -ּ ורחץ (את י׳ בשרו)

ג) [שם וש"נ], ד) [בק"ח: ארבעה], ד) [ל"ל תני], ו) ופסחים קט:ן, ו) ועי ין פשמים קט.], ח) בס״ח: פסחים קט.], ח) בס״ח: היתרו, ע) בס״ח: של ים, י) והר״ח בשם ה״ר אביגדור הגיה דלא קאי לא ארבנן ולא אר׳ יהודה אלא רב יהודה הוי מתני לחייא ברי׳ דרב דהכי הלכתא דלא בעי׳ כו' ובריאה כרבגן ופריך והא"ר אילעי אמר רב דהלכתא רחבה ד' אע"פ כו' [ת"י], ל) ועי"ל דאדרב יהודה פריך מר' אילעאי דע כל דברי רב לפי שהיה מלמידו וא״כ ההיא מילתא דרב כמאן אחי׳ דלרבנן לא לריך ולרבי יהודה בעינן בריאה ומשני דרחבה שאני ומודה ר' יהודה דלא בעינן בריאה ואתי כר' יהודה

הגהות הב"ח

(א) גם' כמעש' שפת כוס פרח: (3) רש"י ד"ה דאית ליה רואין כאבוה דאמר כל"ל ותיבת נמי מחק: (ג) תום' ד"ה מחק: וכו' מהפך הוה , ארבנן לאסוקי

רבינו חננאל

כיון שנתפרש במשנה כי שיעור קורה כדי לקבל אריח שהיא חצי לבינה של שלשה טפחים, נמצא האריח טפח ומחצה, למה שנינו דיה לקורה טפח, וטפח ומחצה בעי כשיעור אריח. ומשנינן כי משוי האריח על הקורה אצכע בגודל מיכן וכמותו מצד אחר ממלאהו בטיט ועומד. פי׳ ממלאווו בטיט ועומו. פיי בריאה (ו)חזקה. ואמר רב חסדא אחד הקורה ואחד מעמיד קורה כנגד כותלי המבוי, צריכין להיות בריאין כדי לקבל קורה ואריח שעליה. שמועה צפוני ואינה נוגעת בכותל דרומי שהוא כנגדו אלא יש ביניהן ריוח, וכן שתי קורות אחת יוצאה מכותל . צפוני ואחת יוצאה מכותל דרומי ואין נוגעות הקורות זו בזו אלא יש ריוח פחות מג' טפחים כלבוד דמי וא"צ קורה אחרת. טפחים, צריך קורה אחרת למלאות הריוח ההוא. רבן שמעון בן גמליאל אומו טפחים צריך להביא קורה אחרת. פחות מד׳ קורוז אוודג, פוווד מו טפחים אין צריך, דסבר כל פחות מד' טפחים כלבוד דמי. וכז שתי קורות דקות משוכות על גבי המבוי שאין אחת מהן . בריאה לקבל אריח לארכו

. להביא קורה אחרת כו׳. היו, שתי קורות, אחת למעלה ואחת למטה ממנה ואין אחת מהן בריאה לקבל אריח, ר׳ יוסי אומר רואין את העליונה כאילו היא למטה, פי׳ חבוט רמי. ורואין את התחתונה כאילו היא למעלה, פי׳ אמרינן גוד אסיק יהוב הזארן הנורכל הנה את היותר לכטה, כי הבנסי בה יותר את היותרום במאד הבלה. מהיצתא, ובלבד שלא תתא העליונה למעלה מעשרים אמה, שיצאה מתרת פתחו של היכל. ולא תהיה עוד התחתונה למטה מעשרה טפחים שיצאת מתורת מחיצה. אמר אביי ר' יוסי סבר לה כר' יהוד' אבוה בחדא דאית ליה רואין, פ"י

פצימיו ל) שרואיז בהז. ופליג על אבוה בחדא. דאילו לר׳ יהוד׳ אפילו הקורה אם היא נתונה למעלה מעשרים מכשיר. ר׳ יהוד׳ או׳ רחבה אע״פ שאינה בריאה. ואמר רבונ׳) לא היא אלא כעיז בריאה אלא אם רחבה הקורה ד׳ טפחים אינה צריכה שבים "אי הוא בהוק בל על הבחד בהוא, האיל אי הוה אם ביל הקודה אם בסבר. ביל היא או המהלב שמינה בהוא האי המהלב בל בריאה. היתה של קש או של קנים. מהוד תימא רואין אותה כאילו היא של קש אמין וחוק שהוא מינו אמרינן, אבל בדבר שאינו מינו לא, קמ"ל רואין אותה כאילו היא של מתחת בעבור וקנה האיר ועקמומיתה ואין למברי, היא בתוך [כ׳] ועקמומיתה למעלה מכ׳, היא למעלה מי׳ טפחים ועקמומיתה למטה מי׳ טפחים, רואין כל שאילו תינטל עקמומיתה ואין בין זה לזה שלשה, אמרינן כלבוד דמי ואין צריך קורה אחרת כר. פיסקא, כל שיש בהיקופו שלשה טפחים יש בו רוחב טפח. מגא לן א״ר יוחגן דאמר קרא ויעש את הים מוצק עשר באמה משפתו אל שפתו עגול סביב וחמש באמה קומתו וקו שלשים באמה. פי׳ רוחב חלל הים עשר באמה רחבו והקיפו שלשים באמה. ומן איר אובעית אים עשר באמה ומן מידת היקף סביבותיו מבפנים הוא מחשב שנמצא ברוחב עשרה להיקף. איבעית אימא שפתו דק היה כמין שפת כוס פרח שושן, וכיון דהוא משהו לא חשיב ליה. תני רי׳ חייא ים שעשה שלמה מחזיק ק״נ מקוה טהרה, דתניא ורחץ את בשרו